

БЯРОЗА ЛЯ ХАТЫ

У Афганістане служылі і ваявалі не толькі салдаты і афіцэры рэгулярных савецкіх часцей і злучэнняў. Была яшчэ адна катэгорыя служачых, якім, мабыць, даводзілася яшчэ больш складана. Гаворка ідзе пра супрацоўнікаў спецадроздзяленняў, накіраваных на лініі Міністэрства ўнутраных спраў СССР. Былі сярод іх лепельчане. Пра аднаго даведаўся зусім нядаўна – гэта Іван Шалкоўскі са Свядзіцы. Пра тое, што ён служыў у Афганістане, нават аднавяскоўцы не ўсе ведалі.



Да цяперашняга часу ў Свядзіцы ля бацькоўскай хаты аб тым нагадвае бяроза. Яе незадоўга да камандзіроўкі, прыехаўшы развітацца з роднымі, Іван папрасіў пасадыць малодшую сястру Галю. Такая прапанова і братавы словы: «Няхай будзе пра мяне напамінам» – падаліся дзяўчыне дзіўнымі, але не звярнула ўвагі. Куды едзе і на колькі, Іван блізім не сказаў, каб не хваляваўся. Толькі пазней пачалі атрымліваць ад яго лісты са скупымі радкамі, што ўсё ў парадку. З асаблівым трымценнем чакала ад брата вестачкі Галя. Увесь час, колькі Іван быў у Афганістане, яна завіхалася ля бярозкі. Палівала, даглядала, каб дрэўца не засохла, каб хто не зламаў. Дрэва для ўсёй сям'і ў адначасці зрабілася своеасаблівым сімвалам, абярэгам, які павінен быў уратаваць Івана ў далёкай краіне.

Да гэтага часу Іван Шалкоўскі адслужыў тэрміновую ў ракетных войсках стратэгічнага прызначэння і далей працягваў службу ў мінскай міліцыі, меў званне старшыні. У складзе міліцэйскай каманды выступаў на спаборніцтвах па мнагабор'і. Гэта і прадвызначыла лёс, калі камандаванне пачало адбіраць кандыдатаў для адпраўкі ў атрад спецыяльнага прызначэння «Кобальт». Атрад быў створаны ў 1980 годзе. Асавовы склад фарміраваўся з дзейных аператыўных супрацоўнікаў розных падраздзяленняў.

Адной з задач, якія выконвала падраздзяленне, было стварэнне афганскіх органаў правапарадку – Царандоя. Супрацоўнікі «Кобальта» арганізоўвалі на магістралях і дарогах блокпасты – своеасаблівыя фільтры міграцыі грамадзянскага насельніцтва. Неаднаразова байцы атрада бралі ўдзел у аператыўна-вайсковых аперацыях.

З Беларусі ў 1983 годзе ў атрад было накіравана шэсць чалавек, у тым ліку Шалкоўскі. Каля месяца праходзілі спецпадрыхтоўку ў Казахстане, дзе знаходзіўся палігон, а жылі ў Ташкенце. Незадоўга да Афганістана Івану прысвоілі званне прапаршчыка.

У атрадзе Іван займаў штатную пасаду механіка-вадзіцеля бронетранспартэра. Пра падрабязнасці сваёй службы мой суразмоўца распавядаць не стаў, спаслаўся на спецыфіку. За два гады ў горнай краіне было шмат баявых выхадаў. Узнагароджаны медалём «За баявыя заслугі».

Па вяртанні з камандзіроўкі працягваў службу ў міліцыі. У восемдзсят сёмым месяц правёў у Чарнобыльскай зоне. Праз год прапанавалі службу ў атрадзе міліцыі асобага прызначэння новага падраздзялення, якое стваралася ў Мінску. Намеснік камандзіра ўзвода, вадзіцель дзяжурнай часці – пасады, якія Іван займаў цягам дзесяці гадоў службы ў АМАПе.

У Свядзіцы Іван бывае не часта. Бацькоў ужо даўно няма. Адзінае, што цягае на радзіму, – магілы продкаў на вясковых могілках, дзе спачывае шматлікая радня. А яшчэ, бывае, затрымаецца ля сваёй бярозы, і тады ўспамінаецца пякельнае афганскае сонца і баявыя таварышы.

Валерый ТУХТА.

На здымку: Іван Шалкоўскі